
Kaupunginhallitus

Ympäristö- ja terveysvalvontayksikön lausunto

Asetusehdotukset liittyvät hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 196/2022 vp). Hallituksen esityksellä ja sitä täydentävillä asetuksilla ehdotetaan täytäntöön pantavaksi ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta uudelleen laadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184 (juomavesidirektiivi). Direktiivi on saatettava osaksi kansallista oikeusjärjestystä 12.1.2023 mennessä.

Lausunto

Porin seudun ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella terveydensuojeluviranomaisen tehtäviä hoitava ympäristö- ja terveysvalvontayksikkö lausuu asetusmuutoksista juomavesidirektiivin täytäntöönpanemiseksi seuraavaa.

Esityksen mukaan laissa terveydensuojelulain muuttamisesta säädettäisiin entistä tarkemmin kunnan terveydensuojeluviranomaisen osallistumisesta talousveden terveydelliseen laatuun vaikuttavaan riskienhallintaan. Terveydensuojeluviranomainen osallistuisi jatkossa vettä toimittavan laitoksen riskinhallinnan laadintaan koko vedentuotantoketjun osalta, raakavedestä hanaan asti.

Terveydensuojelulakiin esitetään säädettäväksi lista ensisijaisena tilana käytettävistä tiloista. Rakennuksen vesilaitteistoista otettavan talousveden ja lämpimän käyttöveden laadun turvaamiseksi ensisijaisena tilana käytettävän rakennuksen omistajan on koottava ja pidettävä ajan tasalla riskinhallinnan kannalta tarpeellisia tietoja ja kohdistettava riskinhallintaa rakennuksen vesilaitteistoihin. Toiminnanharjoittajan, joka käyttää rakennusta tai sen osaa ensisijaisena tilana, on osallistuttava rakennuksen vesilaitteistoja koskevaan riskienhallintaan. Toiminnanharjoittajan on esitettävä rakennuksen vesilaitteistojen riskienhallintaa koskevat tiedot kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän pyynnöstä.

Riskinarviointiin liittyviä tietoja koskevan tietokokonaisuuden laatiminen on uusi juomavesidirektiivin edellyttämä tehtävä. Tietokokonaisuus on laadittava ensimmäisen kerran viimeistään 12.1.2029, ja se on saatettava ajan tasalle kuuden vuoden välein. Uusi tehtävä vaatii erityisosaamista, jota viranhaltijoilla ei välttämättä entuudestaan ole, ja jota ei ole huomioitu hallituksen esityksen arvioissa tarvittavista henkilöstöresursseista.

Muutos tulee edellyttämään myös terveydensuojeluviranomaisilta rakennusten vesilaitteistoista vastaavien ohjausta ja koulutusta. Kiinteistöjen vesilaitteistojen hygieenisyydestä vastaaville henkilöille tulee järjestää riittävä valmius ja tietoa vesilaitteistoista ja laitteistoista esiintyvien taudinaiheuttajien, kuten *Legionella*-bakteerien aiheuttamista terveysvaaroista. Jos kiinteistön vesijärjestelmien riskinarvioinnin perusteella nousee esiin mahdollisuus *Legionella*-bakteerin esiintymiseen kiinteistön vesijärjestelmissä, edellytetään vesinäytteiden ottoa ja ongelman poistamisen suunnittelua.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi terveyshaitan estämiseksi antaa rakennuksen omistajalle tai toiminnanharjoittajalle, joka käyttää rakennusta tai

sen osaa ensisijaisena tilana, määräyksiä rakennuksen vesilaitteistojen kunnossapidosta, terveyshaittaa tai veden laatua koskevasta seurannasta rakennuksen vesilaitteistossa.

Veden laatua koskevan seurannan tulokset on tallennettava valtakunnalliseen tietojärjestelmään. Suurin osa ehdotetuista ensisijaisista tiloista on jo nyt terveydensuojelulain mukaisia ilmoitusvelvollisia toimintoja, eli niitä koskevat toimipaikkatiedot on tallennettu valtakunnalliseen tietojärjestelmään. Tietojärjestelmää tulee kuitenkin täydentää kiinteistöjen vesijärjestelmien seurantaa koskevilla tiedoilla. Lisäksi jo valvonnassa olevien vesilaitosten valvontatutkimusohjelmiin tulee lisättäväksi uusia muuttujia veden tutkimukseen. Terveydensuojelulain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden soveltamisohje otettiin käyttöön kesäkuussa 2022, minkä vuoksi esityksen mukaisia kohdetietoja puuttuu tietojärjestelmästä. Kohteiden kartoittaminen ja kirjaaminen tietojärjestelmään on aikaa vievää eikä tarvittavaa henkilöresurssia voida siirtää nykyisistä valvontatehtävistä.

Lakiehdotuksessa esitetään lainsäädäntöön lisättäväksi uutena valvontakohteena lämmin käyttövesi. Lämpimällä käyttövedellä tarkoitetaan myös muusta vedestä kuin talousvedestä lämmitettyä vettä. Tällaisia vesiä voivat olla esimerkiksi leirintäalueiden pesutilat, joihin johdetaan lämmitettyä luonnon vettä.

Edellä esitetyistä tulee huomattavasti enemmän henkilöresurssitarvetta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle kuin hallituksen esityksessä esitetään. Porin seudun yhteistoiminta-alueen osalta henkilöresurssitarpeen arvioidaan kasvavan noin yhdellä henkilötyövuodella.